

Posudek

na rigorózní práci obhajované na Fakultě právnické ZČU v Plzni

Autor: Mgr. Blenda Raji

Název práce: Právní postavení poddaných, jejich práva a povinnosti v 16. - 18. století

Předložená práce se zabývá právním postavením poddaných. Správně je pozornost zaměřena i na jednotlivé pojmy, jako člověčenství, lán, robota, držba, nevolnictví apod., neboť s poddanstvím úzce souvisely. Tyto pojmy jsou nejen v úvodu ale i pak v jednotlivých kapitolách podrobně rozebírány.

Autor se věnuje jednotlivým typům poddanské nemovitosti, což je velmi důležité, neboť tato problematika úzce souvisela s vlastnickým právem. Předložil základní rozdělení nemovitosti – zakoupené a nezakoupené. U zakoupené nemovitosti představil i její zvláštní typy, jako např. bylo dočasné právo k nemovitosti či dočasné hospodaření na usedlosti s povinností převodu na jiný subjekt. Zároveň se autor zabývá i omezením práv poddaných k nemovitosti.

Jádro práce tvoří pak rozbor práv a povinností poddaných. Jednotlivá práva a povinnosti poddaných jsou zde předkládány na pozadí jednotlivých právních předpisů sledovaného období. Z jednotlivých práv zde uvádí např. právo manželské a dědické, z povinností např. platy, naturální dávky, roboty.

V případě robot jsou zde uvedeny i jednotlivé konkrétní právní předpisy 18. století, které měly zmírnit robotní zatížení poddaných. Právě robotní předpisy lze chápat jako zásah do života poddaných přímo ze strany státu, což se ještě projevovalo významněji prakticky jen

v oblasti omezování stěhování poddaných či ve stanovení přípustné výše jejich zadlužování, neboť jinak postavení poddaných bylo dále určováno samotnou vrchností pomocí řádů pro jednotlivá panství.

Není opomenuta oblast poddanského soudnictví, která s tématem rigorózní práce úzce souvisí.

Autor ve své práci dochází k závěru, že vztah mezi vrchností a poddanými nebyl jednostranný, že majetkové předpisy poddaných byly na všech panstvích v podstatě shodné, a že odlišnosti v jednotlivých vrchnostenských předpisech se projevovaly v jednotlivých povinnostech, ve formální stránce předpisů, v dávkách při majetkových převodech, v systému pokut a trestů, s čímž lze souhlasit.

Téma práce lze označit za vhodný výběr poddanské problematiky, neboť poddanství bylo výrazným historickým fenoménem feudální doby.

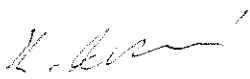
Závěr:

Práce je dobře zpracována. K formální ani obsahové stránce nemám závažných připomínek. Ze strany autora byl použit dostatečný počet literatury a pramenů. Předloženou rigorózní práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Osvícenské reformy sledující změnu právního postavení poddaných.

V Praze, dne: 13. března 2016

Prof. JUDr. Ph.Dr. Karolína Adamová, DSc.

Posudek
na rigorózní práci obhajovanou na Fakultě právnické ZČU v Plzni

Autor: Mgr. Blenda Raji

Název práce: Právní postavení poddaných, jejich práva a povinnosti v 16. - 18. století

Práce věnuje pozornost právnímu postavení poddaných, především pak jejich právům a povinnostem. Sestává se celkem z pěti kapitol a je opatřena úvodem a závěrem. Práci lze charakterizovat jako určitou analýzu postavení poddaných v právu sledovaného období, je zaměřena na civilněprávní a trestněprávní stránku života poddaných.

V první kapitole se autor zabývá právním postavením poddaných, které vyplývalo zejména z jejich poměru k půdě. Věnuje zde pozornost otázce vztahů mezi poddanými a jejich vrchností a poddanským právem, vyplývajícím z patrimoniální pravomoci.

Poddanské právo a povinnosti vyplývaly z jednotlivých vrchnostenských předpisů, jako byly instrukce, privilegia, či řády. Správně odkazuje autor, že v podstatě jednotná právní úprava nebo dokonce jednotný kodex poddanského práva neexistoval.

Druhá kapitola se zabývá jednotlivými právy poddaných (majetkové, dědické, atd.), dále právy dětí a sirotků. Neopomněl se zmínit i o omezení jednotlivých poddanských práv (třetí kapitola) formou jednotlivých právních institutů jako byla např. odúmrtí. V tomto případě rozlišuje jednotlivé typy odúmrtí – širší, užší či podílová. Zabývá se zde i jednotlivými druhy poddanské nemovitosti a problematikou držby.

Další čtvrtá kapitola se týká jednotlivých povinností poddaných, jako byly roboty a platy. Velmi pěkně je sepsána podkapitola týkající se přimůsů, které představovaly další zátěž pro poddané. Ve třetí kapitole se autor zabývá i problematikou robotních patentů, které měly zmírnit zátěž poddaných, avšak autor zde předkládá, že tomu tak vždy nebylo. V této kapitole je věnována i pozornost trestání poddaných za neplnění jejich povinností.

Poslední kapitola je věnována vrchnostenskému soudnictví nad poddanými. Zde představuje soudy vesnické, vrchnostenské a zemské, které měly pravomoc nad poddanými. V případě vrchnostenských soudů je správně zmíněno, že jejich pravomoc v trestních věcech byla postupně omezena apelačním soudem.

Závěr:

K předmětné práci nemám, co bych vytkla. Po formální a obsahové stránce je práce v pořádku. Ze strany autora byl použit dostatečný počet literatury a pramenů. Předloženou rigorózní práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Patent o zrušení nevolnictví z roku 1781.

Plzni, dne: 10. března 2016

JUDr. et Mgr. Vendulka Valentová